



**HOUD JE  
TAAAL  
LEVEND!**

Landelijke Studiedag van Levende Talen  
op vrijdag 2 november 2007 in Zwolle

- Renate Dorrestein
- Ivo de Wijs & Pieter Nieuwint
- 57 workshops

**LEVENDE Talen**

## LANDELIJKE STUDIEDAG 2007

De studiedag heeft dit jaar als titel 'Houd je Taal Levend'. De titel is gekozen vanwege het brede aanbod van workshops en presentaties op het gebied van aantrekkelijk en effectief taalonderwijs. De workshops zijn als vanouds gericht op het belang van het 'levend houden' van taalonderwijs en het op een 'levendige manier' in contact brengen van leerlingen met de taal.

'Houd je Taal Levend' is ook bedoeld als uitnodiging om op de bres te staan voor het behoud van talenonderwijs. In toenemende mate treedt in alle onderwijssectoren urenvermindering op. Docenten zien zich daarom genoodzaakt pal te staan voor hun vak. Tegelijkertijd staat de eenwording van Europa opnieuw op de beleidsagenda en daarvoor is goed talenonderwijs een voorwaarde. Dat moet voor de scholen duidelijk zijn maar ook voor de beleidsmakers.

We zijn er dan ook trots op een ongekend groot aantal collega's bereid te hebben gevonden om de taal levend te houden en een bijdrage te leveren. Speciale vermelding verdienen Von Ray – zoon van Blaine Ray – speciaal over uit de Verenigde Staten om ons te interesseren voor zijn aanpak van talenonderwijs: *'Teaching proficiency through reading and storytelling'*. Dan Ad Bok, van TiO-Schrijven, die een computerprogramma heeft ontwikkeld, dat niet alleen schrijfpoddrachten geeft maar ook grote hoeveelheden tips, voorbeelden, suggesties en aanwijzingen op schrijfgebied, voor leerlingen vanaf tien jaar tot en met



de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Robert Wolfe, nu al voor de derde keer op veler verzoek aanwezig met zijn theateroefeningen; de net opgerichte sectie Gebarentaal, met maar liefst twee workshops, waarvan Leontine Wigger-Koenders er één verzorgt speciaal voor horenden; en niet te vergeten Rick de Graaff en Els Haak met hun interactieve presentatie BiT by BiT over de beroepsstandaarden die het IVLOS samen met collega's uit het veld aan het ontwikkelen is in opdracht van Levende Talen. Verder voor het eerst dit jaar een Ronde Tafel voor beginnende docenten Engels en Nederlands, begeleid door Margot de Wit en Janneke Geursen; een workshop speciaal voor docenten Chinees door Hans Hulshof, en veel workshops voor het beroepsonderwijs – naast die voor het voortgezet- en het hoger onderwijs – waarvan een groot aantal over het gebruik van nieuwe media gaan en die u zeker niet mag missen.

*De Landelijke Studiedag wordt mede mogelijk gemaakt door een projectsubsidie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en bijdragen van het Europees Platform en Werkplaats Talen.*

# PROGRAMMA



- 9.00 ontvangst met koffie en thee, uitgeversmarkt
- 9.50 opening door Marianne Bodde, voorzitter Levende Talen
- 10.15 voordracht van Renate Dorrestein
- 11.15 eerste ronde workshops
- 12.15 lunchbuffet, uitgeversmarkt
- 13.15 tweede ronde workshops
- 14.15 theepauze
- 15.00 derde ronde workshops
- 16.00 uitreiking van het Europees Talenlabel en andere prijzen
- 16.45 cabaret van Ivo de Wijs en Pieter Nieuwint
- 17.45 korte afsluiting door Annelien Haitink, voorzitter commissie Landelijke Studiedag
- 17.50 borrel met hapjes



Renate Dorrestein. Foto Ronald Hoeben

De dag wordt evenals vorig jaar gestart met een voordracht door een actuele schrijver, dit keer **Renate Dorrestein**. Inmiddels is bekend dat zij het Boekenweekessay 2008 zal schrijven. Renate Dorrestein is speciaal uitgenodigd voor de Landelijke Studiedag, vanwege haar in 2000 verschenen boek *Het geheim van de Schrijver*, een boek dat bestemd is 'voor iedereen die graag leest'. *Het geheim van de schrijver* is gebaseerd op haar eigen ervaringen als auteur, als spreker in het literaire circuit en als schrijfdocente. Maar de werkelijke hoofdpersoon van dit boek is het 'verhaal', dat op betoverende wijze werkelijkheid wordt zodra het goed op papier komt. De passie voor haar levenslange liefde, het schrijven, zal Renate Dorrestein op de haar eigen, spannende manier proberen over te dragen.



## Europees Talenlabel en Talendocent van het jaar

Zoals elk jaar vindt de uitreiking van de prijzen voor het Europees Talenlabel voor innovatief talenonderwijs en de beste Talendocent van het jaar plaats op de Landelijke Studiedag. Kijk voor meer informatie op [www.europeestalenlabel.nl](http://www.europeestalenlabel.nl) en [www.bestetalendocent.nl](http://www.bestetalendocent.nl).



Pieter Nieuwint en Ivo de Wijs

Ter afsluiting is er 's middags een cabaretvoorstelling van niemand minder dan tekstschrijver, dichter en presentator **Ivo de Wijs** samen met collega cabaretier en docent taalvaardigheid Engels, **Pieter Nieuwint**. 'Goede Wijs heeft geen krans', maar Ivo de Wijs en Pieter Nieuwint hebben jarenlang deel uitgemaakt van het Kabaret Ivo de Wijs, een gezelschap dat vier professionele programma's maakte en zes langspeelplaten (inmiddels gecompileerd op de cd *Terug naar de wortels*). In 1980 viel het KIdW uit elkaar, maar incidenteel vervlechten Ivo en Pieter hun repertoire tot een Literair Variété, later Variéz met raadselrijmen, oogrijmen en stunrijmen (door Ivo), nieuwe gezangen en gloedvol pianospel (door Pieter) en een enkel nostalgisch duet.

Elke deelnemer kan aan drie workshops deelnemen. Er zijn in totaal 57 workshops. De meeste workshops worden twee of drie keer gegeven. Op de volgende pagina's vindt u het overzicht (eerst de sessies die voor alle talen bedoeld zijn, daarna de workshops die voor meer dan één taal bestemd zijn en tenslotte die voor één taal, in alfabetische volgorde). Inschrijven voor de workshops gebeurt tegelijk met het inschrijven voor de Landelijke Studiedag. Zie het formulier achterin deze brochure.

### workshop 1

11.15-12.15

HBO|schakel-  
opleidingen voor  
allochtone studenten  
alle talen

### Ghita, Mohamed, Nadya en Ömer in het HBO

Uit onderzoek blijkt dat de begeleiding van studenten uit etnische minderheidsgroepen van invloed is op de doorstroom. Presentatie van het onderzoek en discussie over toepassing van de aanbevelingen.

**José Beijer (Hogeschool Utrecht)**

### workshop 2

15.00-16.00

VMBO|MBO|  
HAVO|VWO  
alle talen

### Onderwijs van eigen makelij: hoe ontwerp je dat?

De workshop geeft een voorproefje van het Handboek Ontwerpen Talenonderwijs (HOT). Deelnemers maken kennis met een stapsgewijze aanpak voor het ontwerpen van eigen taalonderwijs.

**Peter Bimmel (ILO/UvA)**

### Workshop 3

14.00-15.00

MBO|BE  
alle talen

### Internationalisering en burgerschap

In Europa is de multiculturele samenleving een realiteit. Internationalisering is dan ook opgenomen in de nieuwe kerndoelen van hedendaags burgerschap.

**Riekelt de Boer (CPS)**

### Workshop 4

11.15-12.15

13.15-14.15

15.00-16.00

HBO|MBO|BE  
alle talen

### Spreeken via de computer

De computer biedt veel mogelijkheden voor het oefenen van spreekvaardigheid: bijzonder interessant zijn audiofora en het voicemailboard, ontwikkeld tijdens een Werkplaats Talen project.

**Alessandra Corda (ICLON, Universiteit Leiden)**  
en **Erwin de Vries (Willem Lodewijk Gymnasium Groningen)**

## workshops

### Workshop 5

11.15-12.15

14.00-15.00

16.00-17.00

volwassenen-  
onderwijs  
alle talen

#### Web 2.0: wat biedt me dat als taaldocent?

Web 2.0 is de interactieve vorm van het internet. In plaats van louter consument te zijn, stapt de gebruiker in de rol van actor. Welke kansen biedt dit voor het talenonderwijs?

**Giedo Custers (KU Leuven)**

### Workshop 6

11.15-12.15

13.15-14.15

15.00-16.00

MBO|BE|

volwassenen-  
onderwijs  
alle talen

#### Vakondersteunend leren

Teksten van het internet – ook als ze in vreemde talen zijn gesteld – kunnen heel goed geschikt worden gemaakt als lesmateriaal voor de vakken aardrijkskunde en geschiedenis. Welke taak ligt hier voor collega-talen-docenten?

**John Daniëls (Platform ICT van het NaB-mvt)**

### Workshop 7

11.15-12.15

13.15-14.15

15.00-16.00

voortgezet onderwijs  
alle talen

#### Het gebruik van videofragmenten in Hot Potatoes

In deze workshop oefent u met videofragmenten van internet halen en leert u deze toevoegen aan Hot Potatoes. U krijgt een live-cd mee naar huis waarop alle programma's zijn geïnstalleerd.

**Antoine van Dinter (webmaster Levende Talen Magazine)**

### Workshop 8

11.15-12.15

alle schooltypen  
alle talen

#### BiT by BiT: het ontwikkelen van beroepsstandaarden en criteria voor registratie voor talen-docenten

Een interactieve presentatie over de beroepsstandaarden die het IVLOS aan het ontwikkelen is, samen met docenten en opleiders uit het veld i.o.v. Levende Talen.

**Rick de Graaff en Els Haak (IVLOS, UU)**

## workshops

### Workshop 9

15.00-16.00

MBO

alle talen

#### Hé, dat heb ik vaker gehoord/gedaan (vaardigheden die steeds terugkomen)

Op Het Bakken hebben docenten taaloverstijgende posters gemaakt met algemene vaardigheden. U doet ideeën op en gaat posters maken voor uw eigen leerlingen.

**Judith Hoekstra (Baken Park Lyceum, Almere)**

### Workshop 10

13.15-14.15

voortgezet onderwijs

alle talen

#### Vocabulaire-booster met TPR

Leerlingen studeren steeds minder thuis. Kom in beweging en geef uw leerlingen in de les een vocabulaire-booster met Total Physical Response (TPR). In deze workshop leert u hoe!

**Alike Last (Vrolijk & Frans)**

### Workshop 11

13.15-14.15

15.00-16.00

VMBO|HAVO|VWO

alle talen

#### Introductie tot het Europees Referentie Kader (ERK) en Europees Taalportfolio (ETP)

In deze workshop gaat u taaluitingen rubriceren volgens de indeling van het ERK. Hierna volgt een kennismaking met het ETP. U krijgt een cd mee voor zelfstudie.

**Ino Mulders**

### Workshop 12

11.15-12.15

13.15-14.15

PO|VO|MBO

alle talen

#### Nieuwe presentatievormen voor de docent

In deze workshop bekijken we nieuwe vormen van presenteren die de docent van nu ter beschikking staan, zoals: digitale video, websites en het digitale schoolbord. Een lijst met bronnen is beschikbaar.

**Otto Oussoren (Kennisnet ICT op school)**

### Workshop 13

11.15-12.15

13.15-14.15

15.00-16.00

alle schooltypen

alle talen

(voertaal Engels)

#### Fluency through TPR Storytelling: demonstration

TPRS, or Teaching Proficiency through Reading and Storytelling promotes listening, comprehension and fluency in any language through repetitive language and interesting creative stories. Come and see how!

**Von Ray (Blaine Ray Workshops, Inc., USA)**

## workshops

### Workshop 14

11.15-12.15

alle schooltypen

alle talen

#### Grammatica inductief, met Total Physical Response en drama-, muziek- en lees-luister-training

Training en bewustmaking van taalstructuren gaan voor beschouwing ervan. In deze workshop oefent u met de audio-lexicale oefentypologie. U krijgt een syllabus mee naar huis.

**Siel van der Ree (Stichting Stimulering Audio-Lexicaal taalonderwijs)**

### Workshop 15

13.15-14.15

VMBO|MBO|BE

alle talen

#### Houd uw taal levend, zichtbaar en onmisbaar (de positie van de talen in competentiegericht onderwijs)

Talen zijn onmisbaar in competentiegericht leren (CGO). Wat zijn de wettelijke eisen en mogelijkheden? Hoe organiseer je Nederlands en de vreemde talen in CGO? Interactieve handreikingen uit de praktijk.

**Toon van der Ven (Cinop)**

### Workshop 16

13.15-14.15

15.00-16.00

PO|MBO|BVE|HBO|WO|  
volwassenenonderwijs|  
alle talen

(tolk aanwezig)

#### Meer dan levend! Kennismaken met de Nederlandse Gebarentaal

Gebarentalen zijn talen waarmee je 'alles' kunt zeggen; gebarentaal is dus zeker geen pantomime. In deze workshop leert u de eerste beginselen van deze visuele taal.

**Leontine Wigger-Koenders (Audiologisch Centrum, Zwolle)**

### Workshop 17

13.15-14.15

15.00-16.00

alle schooltypen

alle talen

#### Spreken is improviseren, dus improviseren oefent spreken

Aan de hand van allerlei improvisatie-theateroefeningen – die ook in de eigen klas uitvoerbaar zijn – worden deelnemers aangezet tot spontane conversaties. De oefeningen helpen over eventuele spreekangst heen.

**Robert Wolfe**

### Workshop 18

11.15-12.15

13.15-14.15

15.00-16.00

alle schooltypen

Duits, Engels, Frans

#### Native Speakers in de les

Hoe kan een native speaker worden ingezet. De meerwaarde van een native speaker in de les wordt in beeld gebracht. U krijgt informatie over de diverse (subsidie-) mogelijkheden.

**Kerstin Hämmerling (Europees Platform)**

## workshops

### Workshop 19

11.15-12.15

VMBO|MBO

Duits, Engels, Frans

#### Beroepsgerichte taaltaken

Beroepsgerichte taaltaken zijn opdrachten die sturen naar een concreet product of resultaat. Ze zijn handelingsgeoriënteerd en passen daardoor beter bij de leerstijl van de doelgroep.

**Riekelt de Boer (CPS)**

### Workshop 20

15.00-16.00

MBO|BE

Duits, Engels, Frans

#### Gespreksvaardigheid MVT

Hoe organiseer je gespreksvaardigheid in grote groepen? Welke opdrachten kun je geven? Hoe meet je progressie en hoe beoordeel je? Antwoorden op deze vragen komen in de workshop aan de orde.

**Riekelt de Boer (CPS)**

### Workshop 21

11.15-12.15

13.15-14.15

15.00-16.00

alle schooltypen

Duits, Engels, Frans,

NT2, Spaans

#### Levenschte taken in het MVT-onderwijs

Vanuit voorbeelden uit de Tabasco-praktijk (Task Based School Organisation) verkennen we het begrip 'levenschte taken'. Wat voor taken worden zoal gegeven? Hoe worden ze ervaren? Wat leveren ze op?

**Chantal Bordier (APS)**

### Workshop 22

11.15-12.15

tweede fase HAVO|VWO|  
volwassenenonderwijs

Duits, Engels, Frans,

Italiaans, Spaans

#### Literatuur als levende context voor taalverwerking

Literatuur dichterbij leerlingen brengen: leerlingen worden dichters, reizigers, schilders. Voorbeelden uit literatuurprojecten Italiaans in de Tweede Fase, ook als inspiratiebron voor andere talen en voor volwassenenonderwijs.

**Daniela Fasoglio (Het Amsterdams Lyceum)**

### Workshop 23

11.15-12.15

14.00-15.00

VMBO

Duits, Engels, Frans

#### TalenQuest in het VMBO: wat werkt wel en wat werkt niet?

Na een korte kennismaking met TalenQuest laten we er drie zien voor Duits, Engels en Frans. We bespreken wat er komt kijken bij het maken van een Quest en hoe ze werken in de praktijk.

**Liesbeth Pennewaard (SLO) en Guus Perry (APS)**

## workshops

### Workshop 2 4

11.15-12.15

13.15-14.15

15.00-16.00

MBO

Duits, Engels, Frans

#### Toetsen en oefenen volgens het Europees Referentiekader

Wat kunt u op ERK-gebied van Cito verwachten: welke nieuwe producten zijn/komen beschikbaar, hoe zijn die producten tot stand gekomen en hoe kunt u ze inzetten in de klas.

**Alma van Til (Cito)**

### Workshop 2 5

15.00-16.00

voortgezet onderwijs

Arabisch, Italiaans, Spaans

#### Talenacademie

In deze workshop maakt u kennis met een aanpak voor het efficiënt aanbieden van nieuwe moderne vreemde talen in het voortgezet onderwijs met behulp van een ELO (elektronische leeromgeving)

**Maartje Visser en Judith Richters (CPS)**

### Workshop 2 6

11.15-12.15

13.15-14.15

VMBO|BBL

Duits, Engels, Frans

#### Echt wél: Talen BBL!

In deze workshop maakt u kennis met werkvormen en taken die ontwikkeld zijn voor het taalonderwijs Duits, Engels en Frans, in de beroepsgerichte leerweg van het VMBO.

**Maartje Visser (CPS)**

### Workshop 2 7

15.00-16.00

beginnende docenten

Engels, Nederlands

#### Ronde Tafelgesprekken met beginnende docenten Engels en Nederlands

Door middel van een intervisie-achtige aanpak komen docenten Engels en Nederlands met elkaar in gesprek om de problemen en vragen uit te wisselen waarmee je als beginnend docent te maken krijgt.

**Margot de Wit en Janneke Geursen (vaksecties Levende Talen)**

### Workshop 2 8

11.15-12.15

15.00-16.00

alle schooltypen

Arabisch

#### Kalligrafie en Kunst

Het zijn de strakke lijnen in samenspel met vrije vormen die de Arabische kalligrafie zo bijzonder maken. Het is een kunstvorm die een geweldige inspiratiebron voor iedereen kan zijn.

**Taoufik Kerkeni**

## workshops

### Workshop 2 9

13.15-14.15

VWO

Chinees

#### Chinees als schoolvak, een taaldidactisch referentiekader

Binnen het communicatieve taalonderwijs is de positie van het grammatica-onderwijs onderwerp van debat. Doel van deze workshop is docenten Chinees een taaldidactisch referentiekader te bieden.

**Hans Hulshof (ICLON, Universiteit Leiden)**

### Workshop 3 0

11.15-12.15

13.15-14.15

bovenbouw HAVO|VWO

Duits, voertaal Duits

#### Filme im Deutschunterricht

Wir arbeiten mit Projekten, Deutschland im Film-DDR-Projekt-Ghettokidsprojekt. Die vier Fertigkeiten sind damit verbunden. Ich zeige Ihnen wie wir das machen.

**Gerrie Hermesen (St. Ludgercollege, Doetinchem)**

### Workshop 3 1

11.15-12.15

13.15-14.15

15.00-16.00

basisonderwijs

Engels

#### Vroeg vreemdetalenonderwijs (vvto) Engels

Hoe kunt u starten met vvto in groep 1 van het Basisonderwijs? Welke subsidiemogelijkheden zijn er? Waar kunt u lesmateriaal vinden? Deze en andere vragen komen in de workshop aan de orde.

**Elly Deelder (Europees Platform)**

### Workshop 3 2

11.15-12.15

13.15-14.15

15.00-16.00

alle schooltypen

Frans

(voertaal Frans)

#### Petites recettes faciles pour professeurs fatigués

Activités de classe qui permettent de renforcer les capacités linguistiques et la motivation des élèves mais qui ne demandent pas beaucoup de préparation.

**Nathalie Ceulemans (Onderwijssecretariaat van de steden en gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap)**

### Workshop 3 3

15.00-16.00

VMBO-tl|HAVO|VWO

Frans

#### Grammatica fitness

Aan de hand van een uitgebreid project (*le cinéma en classe de français*) wil ik laten zien hoe het grammatica-onderwijs tijdens een project een sleutelrol kan spelen bij het bereiken van een mooi resultaat.

**Gerrit Jan Fonk (KSG De Breul)**

## workshops

### Workshop 34

11.15-12.15

MBO|HBO

Frans

#### Haal meer uit je les! De resultaten van het LinQ project

LinQ scholen hanteren doeltaal als voertaal. Zij zetten theater in, werken met Franse methodes en werken toe naar een DELF Scolaire examen. Deze workshop biedt u voorbeelden uit de praktijk.

**Janneke van Hardeveld (Europees Platform)**

### Workshop 35

11.15-12.15

PO|MBO|BVE|

volwassenenonderwijs

Frans

#### La langue et le goût

De taal letterlijk proeven: vertrekkend vanuit het smaakzintuig de andere zintuigen in beweging zetten en zo een (nieuwe) taal leren spreken en verstaan.

**Alike Last (Vrolijk & Frans)**

### Workshop 36

13.15-14.15

alle schooltypen

Fries

#### Het gebruik van video-conferencing voor meerdere locaties

Een centrale docent geeft lessen Fries aan drie kleine groepen op verschillende schoollocaties d.m.v. video-conferencing. Over de (on)mogelijkheden van teleleren voor (kleine) talen.

**Reitze Jonkman (CSG Bogerman)**

### Workshop 37

11.15-12.15

alle schooltypen

gebarentaal

(voertaal NGT)

#### Taalaanbod in het NGT-onderwijs

Voor het NGT-onderwijs is er momenteel weinig materiaal beschikbaar buiten het lesmateriaal om. Docenten kunnen binnenkort gebruik maken van materiaal uit het Corpus NGT.

**Inge Zwitserlood (Radboud Universiteit Nijmegen)**

### Workshop 38

13.15-14.15

volwassenenonderwijs

Italiaans

#### Met cursisten op reis

Samen genieten van de Italiaanse taal, sfeer en cultuur: reiservaringen van een docente met veel informatie over programma's, financiën en voorbereidingen.

**Marta de Wolff**

## workshops

### Workshop 39

11.15-12.15

13.15-14.15

15.00-16.00

VMBO-tl|HAVO|VWO

Nederlands

#### Beter leren schrijven met een webbased programma

Laat de computer doen waar hij goed in is. Laat de leraar doen waar hij beter in is. Opdat leerlingen doen waar ze het beste in zijn.

**Ad Bok (Bureau voor Educatieve Ontwerpen)**

### Workshop 40

15.00-16.00

voortgezet onderwijs

Nederlands

#### Circuitmodel: activerende werkvorm voor historische letterkunde

Het circuitmodel is een werkvorm die mogelijkheden biedt om literatuurgeschiedenis op het HAVO op een actieve en motiverende manier aan te bieden.

**Geppie Bootsma (APS)**

### Workshop 41

11.15-12.15

13.15-14.15

VWO (bovenbouw)

Nederlands

#### Bekwaamheidseisen en literatuuronderwijs

Wat is het verband tussen de bekwaamheidseisen voor leraren bovenbouw, literatuuronderwijs en het waardeeringskader van de Inspectie VO? Hoe verhouden eisen en kader zich tot BON en het Nieuwe Leren?

**André van Dijk**

### Workshop 42

11.15-12.15

VMBO|MBO

Nederlands

#### Een beschrijvingskader Nederlands voor VMBO en MBO

Binnen het Aanvalsplan Laaggeletterdheid wordt gewerkt aan een beschrijvingskader Nederlands, dat aansluit bij Europese kaders (CEF) en dat tegelijkertijd goed bruikbaar is door docenten in het (v)mbo. De projectgroep zal dit kader presenteren.

**Christel Kuijpers (Cinop)**

### Workshop 43

13.15-14.15

15.00-16.00

MBO

Nederlands

#### Nederlands leren als je het écht nodig hebt

Praktijkvoorbeeld van het Nova College Amsterdam: het werken aan zelf gekozen taaltaken en het verzamelen van woorden die bij vakoverstijgende opdrachten en het centrale thema van een periode horen.

**Atty Tordoir en Hella Kroon (APS)**

## workshops

### Workshop 44

11.15-12.15

14.00-15.00

voortgezet onderwijs  
(bovenbouw)|HBO  
Nederlands|NT2

#### Sterk in taal, sterk in studie

Kortdurende programma's voor verbetering van de taalvaardigheid sorteren geen effect. Taalontwikkelen is nu het toverwoord, maar wat is dat eigenlijk en wanneer boek je resultaat?

**Wilma van der Westen (Haagse Hogeschool)**

### Workshop 45

11.15-12.15

VMBO-tl

Nederlands

#### Taalkunde op het VMBO

In deze workshop laat ik zien dat ook vmbo-ers prima met Taalkunde en o.a. dialecten uit de voeten kunnen.

**Tjitske Westra (De Savornin Lohmanschool, Hilversum)**

### Workshop 46

11.15-12.15

13.15-14.15

15.00-16.00

VMBO

Nederlands

#### Een onmogelijke combinatie: literaire poëzie en vmbo-leerlingen?

Een handreiking om uw liefde voor de dichtkunst door te geven aan leerlingen.

**Pauline Zwart (ORS Lek en Linge, Culemborg)**

### Workshop 47

15.00-16.00

alle schooltypen  
(ook voor blinden en slechtzienden)  
NT2

#### MonKey, een aparte taalleermethode

MonKey verenigt alle taalvaardigheden, is interactief, natuurlijk, flexibel, efficiënt, prettig. Auditieve focus en training, want *the voice contains only what the ear hears*.

**Marleen Saelen (ontwikkelaar MonKey, België)**

### Workshop 48

13.15-14.15

HAVO|VWO

Russisch

#### Didactiek voor leerlingen van Russische afkomst in Nederland

Presentatie van onderzoeksresultaten naar de aanpak voor leerlingen van Russische afkomst, in opdracht van de sectie Russisch. Als deelnemer wordt u uitgenodigd hierover mee te denken.

**Natalia Lancheeva (UvA)**

### Workshop 49

11.15-12.15

13.15-14.15

15.00-16.00

alle schooltypen  
alle talen

#### Vakbondssprekbeurt: wat is er veranderd in de arbeidsvoorwaarden?

U heeft hier de kans uw specifieke vragen voor te leggen aan de vakbondsspecialist of het allerlaatste nieuws te ontvangen over de nieuw af te sluiten CAO's.

**Jilles Veenstra (bureau VAS), Regina de Vries (VLLT)**

## workshops

### Workshop 50

13.15-14.15

15.00-16.00

voortgezet onderwijs  
Spaans

#### Wat zetten we in het PTA voor het startersvak Spaans en welk niveau bereiken we?

Een interactieve workshop om informatie en kennis uit te wisselen rond PTA en het niveau van de verschillende vaardigheden op HAVO en VWO (A1, A2 of zelfs nog hoger)?

**Daniëlle Siems (KSH Hoofddorp) en Marjo Eurlings (Lek en Linge, Culemborg)**

### Workshop 51

11.15-12.15

alle schooltypen  
Spaans  
(voertaal Spaans)

#### Acreditar la competencia lingüística. DELE

Presentación sobre los Diplomas de Español como Lengua Extranjera (DELE), títulos oficiales acreditativos del grado de competencia y dominio del idioma español que otorga el Instituto Cervantes en nombre del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte de España.

**Emilio Quintana (Instituto Cervantes)**

### Workshop 52

14.00-15.00

alle schooltypen  
Spaans  
(voertaal Spaans)

#### Web 2.0 y enseñanza de ELE. Herramientas para el aprendizaje colaborativo

Exposición sobre el uso de herramientas 2.0 que favorecen el aprendizaje colaborativo de lenguas extranjeras: blogs, wikis, podcast, etc.

**Emilio Quintana (Instituto Cervantes)**

### Workshop 53

14.00-15.00

alle schooltypen  
Turks en Nederlands

#### Stille wateren bijten niet. Omgaan met verschillende culturen door spreekwoorden

Spreekwoorden maken de culturele verschillen duidelijker dan 1000 woorden. Via Turkse en Nederlandse spreekwoorden kunnen multiculturele bruggen geslagen worden.

**Sunay Nuraydin (sociaal-pedagogisch hulpverlener)**

### Workshop 54

11.15-12.15

13.15-14.15

15.00-16.00

alle schooltypen  
alle talen

#### Vakbondswerkshop: de aanstelling van een beginnend docent

Over de rechten en plichten. Hoe zien salarisschalen eruit? Welke verlofregelingen zijn er? Wanneer volgt een vast dienstverband?

**Jilles Veenstra (bureau VAS)**

## workshops

### workshop 55

11.15-12.15  
voortgezet onderwijs  
Engels, Nederlands

#### Speak up!

Given the chance pupils will talk all lesson! At our school we have developed a speaking curriculum. Testing goes hand-in-hand with teaching and for each step we have developed a method to encourage them to speak up!

**Gill Mathews (KSG de Breul)**

### workshop 56

11.15-12.15  
14.00-15.00  
VMBO |  
onderbouw HAVO  
voertaal Engels

#### The Button Treasure (aka Responsive Reading)

Poetry - how to turn 'dat kunnen ze niet' into 'dat willen ze wel'!

**Claire Ohlenschlager**

### Workshop 57

11.15-12.15  
14.00-15.00  
alle schooltypen  
Engels

#### Waarom Engels bij ons op school een feestje is!

Een kennismaking met de praktijk van het Helen Parkhurst College. Onze school is op weg naar taakgericht taalonderwijs, waarbij docenten een coachende rol hebben.

**Patricia Rose (Helen Parkhurst College)**

**Dag, tijd en plaats** Vrijdag 2 november 2007, van 9.00 tot 18.30 uur, in de Nieuwe Buitensociëteit Zwolle, Stationsplein 1, 8011 CW Zwolle, telefoon 038-4260260, schuin links tegenover het station van Zwolle. Een routebeschrijving vindt u op <[http://www.regardz.nl/files/File/meeting\\_centers/nieuwe\\_buitensocieteit/RMC%20Zwolle%20routebeschrijving.doc](http://www.regardz.nl/files/File/meeting_centers/nieuwe_buitensocieteit/RMC%20Zwolle%20routebeschrijving.doc)>.

**Kosten** Leden van Levende Talen € 70,-; niet-leden € 125,-. Deze bedragen zijn inclusief lunch en borrel. Niet-leden die zich bij opgave voor de studiedag als lid aanmelden, betalen eveneens € 70,-. Als u een treinretour voor 2 november wilt hebben dat geldig is vanaf elk station in Nederland naar Zwolle, dient u dit aan te geven bij de aanmelding; eerste klas kost € 19,60, tweede klas € 11,20.

**Aanmelding** U kunt zich aanmelden voor de Landelijke Studiedag door vóór 22 oktober 2007 de antwoordstrook op te sturen naar het Bureau Levende Talen (Postbus 335, 1400 AH Bussum) en tegelijkertijd de deelnemersbijdrage over te maken naar postbanknummer 2964068 t.n.v. VLLT Activiteitenrekening te Bussum, onder vermelding van 'Landelijke Studiedag 2007'. U kunt zich ook aanmelden via de website van Levende Talen: <[www.levendetalen.nl](http://www.levendetalen.nl)>. Let op: uw betaling geldt als inschrijving.

**Annulering** Tot uiterlijk 23 oktober 2007 is annulering met restitutie van de deelnemersbijdrage mogelijk. Annulering van uw inschrijving door de organisatie vindt plaats indien er te veel aanmeldingen zijn voor de studiedag. U ontvangt na sluiting van de inschrijving zo spoedig mogelijk een bericht van annulering. In dat geval wordt uw deelnemersbijdrage uiteraard gerestitueerd.

**Certificaten** In de map die u op de studiedag ontvangt, vindt u een formulier voor het aanvragen van een certificaat. Certificaten worden uitsluitend uitgereikt aan deelnemers die de hele studiedag hebben bijgewoond. U kunt het ingevulde formulier aan het eind van de dag inleveren bij de organisatiebalie.

**Informatie** Nadere informatie over de studiedag is verkrijgbaar bij het Bureau Levende Talen, mev. J. Stoelinga, Postbus 335, 1400 AH Bussum, telefoon 035 - 6783254, e-mail <[bureau@lewendetalen.nl](mailto:bureau@lewendetalen.nl)>. Ook op de website <[www.lewendetalen.nl](http://www.lewendetalen.nl)> kunt u terecht voor informatie.

's Middags vindt de uitreiking van het Europees Talenlabel en nog andere prijzen plaats. Dan zal ook de map met de resultaten van het project "Echt wel! Talen in het BBL" worden overhandigd aan een vertegenwoordiger van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het CPS heeft de afgelopen jaren, in samenwerking met projectgroep Onderbouw-VO, Levende Talen en vmbo-scholen, taken voor Frans, Duits en Engels ontwikkeld die vooral geschikt zijn voor leerlingen van de BeroepsBegeleidende Leerweg (BBL).